

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

3. Етнологічні процеси сучасності

Світлана Савчук

Національний університет харчових технологій

Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

1. Населення сучасного світу в етнічному, культурному, мовному, расовому й релігійному відношенні являє собою досить строкату картину. За різними підрахунками на Землі живе від 3 до 7 тис. народів. Під терміном "народ" при цьому розуміють поняття етнічної спільноти.

2. Пануючою тенденцією етнічного розвитку в сучасну епоху є етнічне об'єднання, що характеризується культурним і мовним зближенням етнічних розходжень.

Отже, етнічна структура світу постійно змінюється, що пов'язано з процесами розвитку і функціонування різних етносів, котрі прийнято називати етносоціальними процесами.

3. Етносоціальні процеси поділяються на два основних різновиди: етнорозвиток і етнотрансформаційні.

4. Будь-які етносоціальні процеси, як еволюційні так і трансформаційні, призводять до важливих змін в етнічних спільнотах. Головними з них є етнічна консолідація і етнічна асиміляція. Етнічна консолідація пов'язана з об'єднанням в єдине ціле розрізнених груп одного і того ж етносу, кожна з яких хоча й зберігала до моменту консолідації основні риси етносу, проте між ними були істотні відмінності в обрядах та звичаях, для кожної з них був характерний свій мовний діалект тощо.

5. Етнічна асиміляція — це "розчинення" одного народу або частини його в середовищі іншого, стирання етнічних особливостей одного етносу або його частини і освоєння ним мови, культури і звичаїв того етносу, в межах якого він асимілюється.

6. Серед інших етносоціальних процесів можна виділити процеси етнічного поділу. Загалом відомі два типи етнічного поділу: етнічна парціація й етнічна сепарація. При етнічній парціації відбувається розподіл єдиного раніше етносу на кілька більш-менш рівних частин. Жоден новий етнос не ототожнюється повністю зі старим (наприклад, поділ Київської Русі на Росію, Білорусь і Україну). Таким чином, етнічна парціація є суто етнотрансформаційним процесом.

7. "Етнічний ренесанс", що розпочався у світі у 60-70-их рр. ХХ ст., досяг і України. Проблема національного відродження українців почала гостро відчуватися уже в брежнєвські часи і досягла свого апогею наприкінці 80-их рр. минулого століття.

8. Серйозну проблему для національного відродження українців складає той факт, що населення держави територіально розмежоване на спільноти заходу і сходу. Таке розмежування спричинено відмінностями соціокультурного, економічного і політичного розвитку цих територій, що роз'єднує націю.

9. В Україні триває процес створення етнокультурних товариств і об'єднань. У 1995 році їх налічувалося 260. Видається чимало періодичних видань мовами національних меншин, зокрема 48 газет. З 1992 по 1995рр.лишедержавними видавництвами ("Каменярь", "Карпати", "Маяк", "Таврія") було видано 260 книг на 20 мовах етнічних спільностей України. Отже, етнічна структура світу постійно змінюється, що пов'язано з процесами розвитку і функціонування різних етносів, котрі прийнято називати етносоціальними процесами.

Література

1. Пірен М.І. Конфлікт і управлінські ролі. Соціально-психологічний аналіз. — К., 2000.

2. Головаха Є. Паніна Н. Соціальний портрет сучасної України „Людина і влада – 2000”

3. Старіш О. Г. Теорія відкритих систем як парадигма процесів глобального розвитку.— Сімферополь: Універсум, 2003.— 240 с.: іл.

4. Радугин А. А. Радугин К. А. Социология: курс лекций. — 3-е изд., перераб. и дополн. — М.: Центр, 2000. — 218 с.